

KESKKONNAAMET

AS Tariston
tariston@tariston.ee

20.10.2025 nr DM-129434-19

Ulitina II liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUS

Lähtudes alljärgnevast, AS Tariston 19.08.2024 esitatud Ulitina II liivakarjääri keskkonnaloa taotlusest nr T-KL/1025502 ning tuginedes keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 3 lõike 1 punktile 1, § 6 lõike 2 punktile 2 ja lõikele 4, § 6¹ lõigetele 3 ja 5, § 9 lõikele 1, § 11 lõigetele 2, 2², 2³, 4, 8 ja 8¹, Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõikele 1 ja § 3 punktile 4, keskkonnaministri 16.08.2017 määrusele nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded“, otsustab Keskkonnaamet:

1.1. jätta algatamata keskkonnamõju hindamine Ulitina II liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele.

1.2. Ulitina II liivakarjääri keskkonnaloa taotluse menetlemisel arvestada järgmiste keskkonnameetmetega:

1.2.1. karjääri tegevusega seonduva õhusaaste leviku piiramiseks tuleb kaevandamise ja vedude perioodil kuival ajal, kui ööpäeva keskmine välistemperatuur on üle +5⁰ C, niisutada karjäärisiseseid teid ja platse. Kui kaevandamist (maapõueseaduse § 6 alusel) ei toimu, ei ole kohustust teid kasta;

1.2.2. kaevandamise käigus tekkivate vallide nõlvad peavad olema seal liikuvate loomadele jaoks ohutud ja kui vallid on seal liikumiseks liiga kõrged või järsud tuleb nende vahele jätta läbipääsukoridorid, et oleks tagatud loomadele ümberpääs;

1.2.3. mäeeraldise ümber on keelatud rajada piirdeaedu, mis loomade liikumist takistavad;

1.2.4. vähendamaks mõju elurikkusele, tuleb võimalusel lindude pesitsusaegse häirimise vältimiseks raadamistööd läbi viia väljaspool üldist lindude pesitsusperioodi. Üldine lindude pesitsusrahu on 15.03-31.07.

1.3. Täiendavad keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnaamet teavitab KeHJS § 12 lõike 1¹ punkti 2 kohaselt käesolevast KMH algatamata jätmisest 14 päeva jooksul ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ning puudutatud isikuid ja teisi menetlusosalisi eraldi kirjaga.

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1. AS Tariston (registrikood 10887843, aadress Toompuiestee 35, Põhja-Tallinna linnaosa, Tallinn, Harju maakond, Eesti) esitas 19.08.2024 Keskkonnaametile Ulitina II liivakarjääri keskkonnaloa esmataotluse (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis (KOTKAS) 19.08.2024 nr DM-129434-1.

2.2. Keskkonnaamet kontrollis ettevõtte esitatud taotlusmaterjalide vastavust maapõueseadusele (MaaPS), keskkonnaministri 23.10.2019 määrusele nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ ning kas koos taotlusega oli esitatud keskkonnamõju hindamise ja keskkonnanajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 6¹ lõike 1 kohane teave. Esitatud taotlus vastas nõuetele, sisaldades muu hulgas KeHJS § 6¹ lõikes 1 nimetatud teavet.

2.3. Kooskõlas MaaPS § 49 lõikega 6 edastas Keskkonnaamet Ulitina II liivakarjääri keskkonnaloa taotluse 18.09.2024 kirjaga nr DM-129434-5 Setomaa Vallavalitsusele arvamuse avaldamiseks. Setomaa Vallavalitsus nõustus 31.10.2024 otsusega nr 24 tingimuslikult:

Loa taotleja peab tagama koostöös maaomanikega Kaasiku maaüksuse katastritunnusega 93401:008:0470 ja Voogu maaüksuse katastritunnusega 73201:001:1298 juurdepääsutee 9340208 Ulitina-Metsalaane tee korrasoleku ja tolmutõrje alates mahasõidust riigimaanteest 18106 Saatse-Petseri tee 350 meetri ulatuses.

2.4. KeHJS § 3 lõike 1 punkti 1 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusloa või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju.

KeHJS § 11 lõike 2 kohaselt otsustaja vaatab tegevusloa taotluse läbi ning teeb otsuse keskkonnamõju hindamise (KMH) algatamise või algatamata jätmise kohta KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud valdkondade tegevuse ja KeHJS § 6 lõikes 2¹ viidatud tegevuse korral õigusaktis sätestatud tegevusloa taotluse menetlemise aja jooksul, kuid hiljemalt 90. päeval pärast KeHJS § 6¹ lõikes 1 loetletud teabe saamist. KeHJS § 9 lõike 1 kohaselt on otsustaja tegevusloa andja, MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamisloa Keskkonnaamet. Seega on Keskkonnaamet otsustajaks KeHJS tähenduses.

KeHJS § 6 lõike 2 punkti 2, § 6¹ lõike 3, § 11 lõigete 2 ja 4 ning KeHJS § 6 lõike 4 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõike 1 ja § 3 punkti 4 kohaselt peab otsustaja andma eelhinnangu selle kohta, kas pealmaakaevandamine kuni 25 hektari suurusel alal on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga tegevus või mitte ning otsustama KMH algatamise või algatamata jätmise üle.

KeHJS § 11 lõike 2³ järgi KMH vajalikkus otsustatakse, lähtudes eelhinnangust (vt ptk 3) ja asjaomase asutuse seisukohast (seisukohad ning selgitused nendega arvestamise või arvestamata jätmise kohta, vt ptk 4). KeHJS § 11 lõike 4 kohaselt, kui kavandatava tegevuse KMH algamise või algamata jätmise otsus tehakse KeHJS § 6 lõike 2 või 2¹ alusel, lisatakse otsusele eelhinnang.

3. EELHINNANG

KeHJS § 6¹ lõike 3 kohaselt annab Keskkonnaamet eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ja eeldatavast keskkonnamõjust. Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lõike 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded“ (edaspidi *määrus nr 31*).

Keskkonnaamet on eelhinnangu andmisel kasutanud järgmisi materjale:

1. Ulitina II liivakarjääri keskkonnaloa taotlus koos sinna juurde kuuluvate materjalidega, sh KeHJS § 6¹ lõike 1 kohane teave;
2. Maa- ja Ruumiameti geoportaali kaardirakendused;
3. Põlva maakonnaplaneering 2030+ (Põlva maavanema 18.08.2017 korraldus nr 1-1/17/676);
4. Setomaa valla üldplaneering (Setomaa Vallavolikogu 24.11.2022 otsus nr 28);
5. Üleriigiline planeering „Eesti 2030+“;
6. Metsaregister.

Eelhinnangu koostamisel arvestatakse, et liivakarjääri, kus vee väljapumpamist ning ärajuhtimist ei toimu, võimalikuks mõjualaks on umbes 250 m.

3.1. Kavandatav tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht, maakasutus ja maastiku kirjeldus

Tariston AS (registrikood 10887843) taotleb maavara kaevandamise luba Võrumaal Setomaa vallas Pattina külas Ulitina liivamaardlas (registrikaardi nr 0889) Ulitina II liivakarjääri mäeeraldisel täiteliiva aktiivse tarbevaru plokki 3 ja 4 kaevandamiseks.

Ulitina II liivakarjääri mäeeraldis ja selle teenindusmaa asub kahe lahustükina Võrumaal Setomaa vallas Pattina külas Orava metskond 23 (katastriüksuse tunnus 93401:008:0453, sihtotstarve maatulundusmaa 100%, pindala 203,62 ha) kinnistu ida- ja kirdeosas. Katastriüksuse omanik on Eesti Vabariik, valitseja on Kliimaministeerium ning volitatud asutus Riigimetsa Majandamise Keskus. Lahustükkide vahe on ca 330 m.

Taotletava Ulitina II liivakarjääri mäeeraldisel põhjapoolse lahustüki pindala on 2,86 ha ja lõunapoolse lahustüki suurus 9,32 ha (kokku 12,18 ha). Taotletava mäeeraldisel teenindusmaa põhjapoolse lahustüki pindala on 3,71 ha ja lõunapoolse lahustüki pindala on 10,57 ha (kokku 14,28 ha).

Kaevandatud maavara hakatakse peamiselt kasutama piirkonna ehitustegevuste varustamiseks (teede ehitus ning remont). Keskkonnaluba taotletakse 15 aastaks. Kaevandatud maa korrastatakse metsamaaks.

Mäeeraldis kirjeldus

Maastikuliselt paikneb Ulitina II liivakarjäär Palumaa maastikurajooni kaguosas. Liivakarjääri lahustükid paiknevad piirkonnale omastel mõhnadel, mille on moodustanud kuhjunud jääjärvelised liivad. Karjäärialal puhul on tegemist Otepää staadiumi servakuhjatiste vööndi idaosaga, mil jääserva kestvamal peatusel moodustusid kuhjunud jääst irdjääväljad. Nendest väljasulatud ning jääpankadevahelistesse jääjärvedesse kantud liivastest setetest said jää sulades enamasti alla 10 m kõrgused kungasmõhnad.⁷ Kirjeldatud mõhnad koosnevad valdavalt peene- kuni ülipeeneteralistest liivadest, milles võib esineda kruusaka liiva läätseid. Liivakihi lamamiks on saviliiv- või liivsavimoreen.⁸ Eesti 1:200 000 geoloogilise kaardi rakenduse andmetel on aluspõhja kivimid esindatud Kesk-Devoni ladestiku Gauja kihistu liivakiviga, milles esinevad õhukesed aleuroliidi ja savi vahekihid.⁹ Maapinna absoluutkõrgus on taotletava Ulitina II liivakarjääri põhjapoolse lahustüki alal vahemikus 57,4 – 66,2 m ning lõunapoolse lahustüki alal vahemikus 59,7 – 75,7 m.

Taotletav mäeeraldis hõlmab Ulitina liivamaardlas (registrikaardi nr 0889) Ulitina II liivakarjääri mäeeraldisel täiteliiva aktiivse tarbevaru plokke 3 ja 4. Mäeeraldis moodustavad kaks lahustükki, mis paiknevad teineteisest ca 330 m kaugusel erinevatel reljeefielementidel.

Täiteliiva varusid on plokk 3 aT alal 95 ja plokk 4 aT alal 937 tuh m³. Kaevandatav varu sellest on plokk 3 aT alal 88 ja plokk 4 alal 869 tuh m³.

Katend

Enne kaevandamise alustamist tuleb koorida katend. Ulitina II liivakarjääri kattekihi moodustab huumus (muld/kasvukiht, Q2_s; tumepruuni või tumehalli värvi, lõimiselt liivane kuni savine), orgaanilise ainega liiv (Q2_s, kesk- kuni jämeteraline, tumepruuni värvi, kohev, niiske kuni veeküllastunud), saviliiv (Q1_{jrVr_lg}, kollakaspruuni või pruuni värvi, pehme kuni sitke, väheplastne) või saviliivmoreen (Q1_{jrVr_g}, punakaspruun, sitke, väheplastne, sisaldab jämepruuni kuni 5%). Põhjapoolse lahustüki alal loeti kattekihi hulka ka 0,4 – 0,5 m paksune ülemine liivakiht (Q1_{jrVr_fg}, peene- kuni keskteraline, kollakaspruun, kohev, niiske), mida pole kihi väikse paksuse tõttu mõttekas eraldi kaevandada. Kattekihi paksus on taotletava liivakarjääri põhjapoolsel lahustükil 0,4 m (PA-2) kuni 3,4 m (PA-16), keskmise paksusega 1,4 m. Lõunapoolsel lahustükil on kattekihi paksus 0,1 – 0,5 m, keskmise paksusega 0,1 m.

Katendi maht alal on 59 tuh m³ (karjääri põhjapoolsel lahustükil 48 tuh m³ ja lõunapoolsel lahustükil 11 tuh m³), millest muld on 17 tuh m³ (põhjapoolsel lahustükil 6 tuh m³ ja lõunapoolsel lahustükil 11 tuh m³).

Kasulik kiht

Ulitina II liivakarjääri kasuliku kihi moodustab jääjärveline liiv (Q1jrVr_lg). Jääjärveline liiv on valdavalt peenekuni keskteraline, kohati ka jämeteraline, valdavalt beeži või pruuni värvi, kohev kuni tihe, niiske kuni veeküllastunud, sisaldab üksikuid savikaid, tolmuheid ja kruusaseid vahekihte ja kuni 30% ulatuses jämepurdu (peenkrusa fraktsiooniga, ca 2-8 mm). Liivakihi paksus taotletava Ulitina II liivakarjääri põhjapoolsel lahustükil on vahemikus 1,1-5,1 m, keskmine paksus 3,3 m. Lõunapoolsel lahustükil on liivakihi paksus vahemikus 1,1-13,5 m, keskmine paksus 10,1 m. Kasulik kiht läbiti kõikides uuringupunktides.

Kasuliku kihi lamami moodustab Ulitina II liivakarjääri alal kas savine kruus või liiv (Q1jrVr_g või Q1jrVr_fg, kollakas- kuni hallikaspruuni värvi, kesktihe, veeküllastunud, sisaldab savikaid vahekihte), tolmlüiv (Q1jrVr_lg, helepruun, kohev, märg kuni veeküllastunud), liivsavi (Q1jrVr_lg, pruun, poolpehme kuni sitke, vähe- kuni keskplastne, sisaldab kohati liivaseid vahekihte) või saviliivmoreen (Q1jrVr_g, punakaspruun kuni hall, poolpehme kuni kõva, väheplastne, sisaldab kuni 0,1 m paksuseid liiva ja liivsavi vahekihte ning jämepurdu kuni 10%). PA-2 avati maapinnast 6,1-6,6 m sügavuselt aluspõhjaline liiv (D2-3gj, keskteraline, kollakaspruun, kesktihe, niiske) ning 6,6-6,7 m sügavuselt liivakivi (helebeež, nõrgalt tsementeerunud, niiske).

Nõlvad

Kogu taotletav varu ei ole kaevandatav, kuna külgneva maapinna stabiilsuseks tuleb kogu mäeeraldise perimeetrile jätta nõlva hoidetervik. Nõlvad kujundatakse kaevandamise käigus. Taotletava ala piires levib liiv, mille ohutuks püsinõlvuseks on valitud ülalpool põhjavee taset 1:2 (kallakus ~27°).

Nõlvadesse jäetav varu on plokk 3 aT alal 7 tuh m³ ja plokk 4 aT alal 68 tuh m³.

Kasutatav tehnoloogia

Taotletavas Ulitina II liivakarjääris on mäenduslikud tingimused liiva kaevandamiseks võrdlemisi rahuldav.

Ala hõlmab metsamaad. Seega tuleb enne kaevandamise alustamist eemaldada alalt võsa, puud ja kändud. Samuti tuleb eemaldada katend, mis koosneb üldiselt mullast. Katend eemaldatakse eelduslikult ekskavaatoriga.

Katendi keskmine paksus plokk 3 alal on 1,7 m (sellest huumuse ja orgaanilise ainega liiva keskmine paksus 0,2 m) ja plokk 4 alal 0,1 m (sellest huumuse ja orgaanilise ainega liiva keskmine paksus 0,1 m). Katend kooritakse ja vallitatakse mäeeraldise teenindusmaale. Muld ladustatakse eraldi aunadesse ning nende bioloogilise aktiivsuse säilitamiseks aunasid ei tihendata. Mulla koorimine ja vallitamine toimub reeglina kuival aastaajal mulla loodusliku niiskuse juures. Tagamaks auna geotehnilist stabiilsust, silutakse auna pealispind ja küljed. Mulla vallitamisel jälgitakse, et ei toimuks segunemist teiste materjalidega.

Mäeeraldiselt eemaldatav katend võõrandatakse valdavas osas, taaskasutatava materjalina ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal üksnes karjääri põhja ja nõlvade korrastamiseks vajalik mulla kogus (mäeeraldise põhja ja nõlvade korrastamiseks vajamineva mulla maht on kokku ca 15 040 m³). Katendivallid toimivad efektiivsete müratõketena.

Maavara kaevandatakse üldreeglina pöördkoppekskavaatoriga ja kopplaaduriga eeldatavalt ühe kaeveastmega, kuna kogu varu asub pealpool põhjavee taset. Ekskavaatoriga kaevandamisel ja laadimisel seisab ekskavaator astangu peal ning frontaallaaduriga kaevandamisel ja laadimisel liigub laadur astangu all, mõlemal juhul ammutatakse kaevist alt üles. Pöördkoppekskavaator laadib liiva kaeve-eest või puistangutest kalluritele või töötlemiseks (sõelumiseks) mobiilsesse sõelumissõlme. Fraktsioneeritud (sõelutud) materjali veab puistangutesse (ladudesse) frontaallaadur, mis vajadusel laadib sealt ka kallureid. Väljavedu karjäärist toimub autotranspordiga.

Karjäär korrastatakse metsamaaks.

Juurdepääs tulevasele karjäärile on rahuldav. Materjali väljaveoks saab kasutada Ulitina-Metsalaane teed nr 9340208. RMK on oma 16.04.2024 kirjaga nr 3-1.1/2024/3634 (elektrooniline lisa 5) kooskõlastanud karjääri väljaveoteede võimalikud asukohad, mis on näidatud graafilises lisas (graafiline lisa 1. Ulitina II liivakarjääri mäeeraldise plaan). Lähim riigitee, Saatse-Petseri kõrvalmaantee nr 18106, asub tulevasest karjäärist ca 2,8 km kaugusel lääne suunas.

Enne kaevandamise alustamist tuleb koostada kaevandamisprojekt, milles määratakse täpsem kaevandamise tehnoloogia ja mäetööde ajaline ning ruumiline areng. Pärast varu ammendamist tuleb kaevandatud maa korrastamiseks koostada korrastamisprojekt. Ala tehniline korrastamine (nõlvade kujundamine) on otstarbekas teha paralleelselt mäetöödega. Kaevandatud maa tehnilisel ja bioloogilisel korrastamisel on võimalik kasutada mäeeraldiselt eemaldataud katendit.

Ümbritseva maastiku kirjeldus

Ulitina II liivakarjääri mäeeraldise teenindusmaa põhjapoolsest lahustükist jätkub loode-, põhja-, ida-, lõunaja edela suunas katastriüksus Orava metskond 23. Põhjapoolne lahustükk piirneb kagu suunas katastriüksusega Väike-Ulitina (katastritunnus 93401:008:0094, sihtotstarve maatulundusmaa 100%, pindala 7,19 ha). Ulitina II liivakarjääri lõunapoolsest lahustükist jätkub põhja-, lõuna- ja lääne suunas katastriüksus Orava metskond 23. Lahustükk piirneb ida suunas Ulitina (katastritunnus 93401:001:0473, sihtotstarve maatulundusmaa 100%, pindala 17,24 ha) katastriüksusega.

Liivakarjääri põhjapoolse lahustükist lääne suunas ca 10 m kaugusel kulgeb kruuskattega metsatee Ulitina-Metsalaane tee nr 9340208. Nimetatud tee jääb karjääri mäeeraldise lõunapoolsest lahustükist ca 17 – 85 m kaugusele ida suunda. Lõunapoolse lahustüki põhja- ja keskosas asub pinnastee (ETAK ID 5282893).

Ulitina II liivakarjääri mäeeraldis ja selle teenindusmaa kattub täielikult Eesti Vabariigi piirivööndi alaga (tunnus 2021-11-25V). Riigipiir jääb taotletava Ulitina II liivakarjääri lõunapoolsest lahustükist ca 340 m ja põhjapoolsest lahustükist ca 680 m kaugusele ida suunda.

Taotletava Ulitina II liivakarjääri mäeeraldisse teenindusmaa põhjapoolsest lahustükist ca 810 m kaugusel põhja suunas asub Ulitina liivamaardla (maardla registrikaart nr 0889) ehitusliiva aktiivse tarbevaru plokk 1 (varu kogus 217 tuh m³) ja täiteliiva aktiivse tarbevaru plokk 2 (varu kogus 157 tuh m³). Nimetatud varuplokkidel asub Metsatervenduse OÜ Ulitina liivakarjääri (maavara kaevandamise luba nr L.MK/321528, kehtivusaeg kuni 16.04.2027) mäeeraldis.

Tegemist on hajaasustusega. Karjääri alal olemasolev asustus puudub. Lähim majapidamine asub 1,35 km kaugusel kirde suunas Läbioja katastriüksusel (katastriüksuse tunnus 93401:008:0577). Lähim tihedama asustusega piirkond on Pattina, Kunderuse, Saabolda, Saatse, Samarina ning Litvina külade keskused. Need jäävad kaugemale kui 1,5 km.

Ümbruskonna maad (mis ei ole hõlmatud kaevandamisega) on valdavalt kasutuses maatulundusmaana – põllu- ja metsamaana.

Ulitina II liivakarjääri avamine ja töötamine ei piira otseselt ümbruskonna põllumaade kasutamist ega metsa hooldamist ja kasvatamist, välja arvatud konkreetne karjäärialala.

Kaevandamisel veetaseme alandamist (vee väljapumpamist ega ärajuhtimist) ei toimu ning varu väljatakse maksimaalses võimalikus mahus. Häiringute (müra, tolmu) leevendamiseks tuleb vajadusel kasutusele võtta vajalikud leevendusmeetmed, mis sätestatakse keskkonnavaldkorraldustingimustes.

Looduskaitse

Ulitina II liivakarjääri mäeeraldisse teenindusmaa piires ei asu Natura 2000 linnu- ega loodusalasid ega looduskaitsealasid.

Võimalikus mõju alas, s.o 300 m ulatuses ei ole teada ühegi kaitsealuse liigi esinemist.

Lähim kaitstav ala on Ulitina metsise püsielupaik (EELISE kood KLO3000476), mis jääb 800 m kaugusele. Lähim kaitsealuse liigi elupaik on lõunapoolsest lahustükist 300 m kaugusel asuv kuradi-sõrmkäpa (*Dactylorhiza maculata*) elupaik (EELISE kood KLO9344459).

3.1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

Üldplaneering

Setomaa valla uus üldplaneering kehtestati 24.11.2022. Setomaa valla üldplaneeringu kaardi järgi on ala märgitud rohevõrgustikuks.

Üldplaneeringu seletuskirjas on märgitud, et mäetööstusmaa on maavara kaevandamiseks ja

töötlemiseks kasutatav ala, kuhu on lubatud rajada maavara kaevandamiseks ja selle teenindamiseks vajalikke hooneid ja rajatisi. Lisaks on toodud tingimus:

- *Maardlate kasutuselevõtul maavara väljamiseks tuleb võimalusel vältida alasid, mis asuvad väärtuslikel põllumajandusmaadel, väärtuslikel maastikel ja rohevõrgustikus. Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine majanduslikult otstarbekas, tuleb eelnevalt hinnata kavandatava tegevuse mõju väärtuslikele maastikukomponentidele ning võimalusel säilitada ala väärtused maksimaalselt. Maavaravaru kaevandamise lõppedes tuleb ala korrastada selliselt, et korrastatud ala sobituks väärtusliku piirkonnaga.*
- *Väärtusliku põllumajandusmaa, väärtusliku maastiku ja rohelise võrgustiku toimimise tagamisega tuleb arvestada kaevandamisloale tingimuste seadmisel, korrastamistingimuste andmisel ja nende alusel korrastamisprojekti koostamisel. Vajadusel tuleb lisada kaevandamisloale tingimused leevendavate meetmete rakendamiseks.*
- *Maavarade kaevandamine planeerida selliselt, et kavandatava tegevusega avalduv mõju on minimaalne maastiku ilmele, mullastikule ning puhkeotstarbelisele, metsanduslikule, põllumajanduslikule, elu- ja ühiskondlikule kasutusele.*
- *Kaevandamise kavandamisel tuleb hinnata juurdepääsuteede kande võime vastavust kavandavale liikluskoormusele ja vajadusel kavandada meetmed avalikult kasutatavate teede kande võime tõstmiseks.*
- *Kaevandamise kavandamisel ja laiendamisel ning olemasolevate lubade pikendamisel tuleb tähelepanu pöörata kaevandamisega seotud transpordi ning masinate ning seadmete tööga kaasnevale keskkonnahäiringutele²³ (õhusaaste, müra) ning tagada, et tegevusega ei põhjustata olulisi keskkonnahäiringuid naaberaladele.*
- *Kasutusele võetud maardlates tuleb varud maksimaalselt ammendada ning alad majandustegevuse lõppemisel korrastada, et võimaldada maade edasist kasutamist. Kaevandatud maa korrastamisel tuleb tagada, et maa sobiks ümbritsevasse maastikku ega kujuta oma iseärasuste tõttu ohtu seal liikuvatele inimestele või loomadele.*
- *Uue karjääri rajamine ei ole soovituslik elamu-, puhke- ja ühiskondliku objekti ning potentsiaalse turismi piirkonna lähedusse. Läheduse üle otsustakse asukoha ning kontekstipõhiselt. Kaevandamise põhilisemateks eeldusteks ja tingimusteks seoses asustusega on müra, vibratsiooni ja välisõhu kvaliteedi normidest kinnipidamine ning joogivee varustuse säilitamine/tagamine. Kaevandamisloa taotlemisel tuleb arendajal tõestada, et see on võimalik, ning otsustajal veenduda, et nõuetest kinnipidamine on tagatud.*

Piirkond on looduslik metsamaa, mistõttu on see märgitud rohelise võrgustikuna. Samas vastuolu sellest aspektist tulenevalt ei ole, kuna seletuskirja kohaselt on rohevõrgustike aladel põhiline nõue see, et selle toimivus ei tohi saada kahjustada. Oluline on järgida tingimust: Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine majanduslikult otstarbekas, tuleb eelnevalt hinnata kavandatava tegevuse mõju väärtuslikele maastikukomponentidele ning võimalusel säilitada ala väärtused maksimaalselt.

Maakonnaplaneering

Põlvamaa maakonnaplaneeringus on toodud järgmised tingimused maardlate kasutamisel:

- *Maardlate kasutuselevõtul vältida võimalusel alasid, mis asuvad väärtuslikel põllumajandusmaadel, väärtuslikel maastikel ja rohelises võrgustikus. Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine majanduslikult otstarbekas, tuleb kaaluda eelnevalt kaasnevaid mõjusid väärtuslikele maastikukomponentidele;*
- *Väärtusliku põllumajandusmaa, väärtusliku maastiku, rohelise võrgustiku ja linnade rohevööndi toimimise tagamisega tuleb arvestada kaevandamisloale tingimuste seadmisel, korrastamistingimuste andmisel ja nende alusel korrastamisprojekti koostamisel. Vajadusel tuleb lisada kaevandamisloale tingimused leevendavate meetmete rakendamiseks;*
- *kasutuselevõetud maardlates tuleb varud ammendada ning alad majandustegevuse lõppemisel korrastamisprojekti abil korrastada, et võimaldada maade edasist kasutust kas põllu- või metsamaana, puhkeala või ehitusalana;*
- *turba kaevandamiseks tuleb eelistada juba kuivendusest rikutud alasid;*
- *linnalise asustuse alal peab säilima kvaliteetne elukeskkond ka siis, kui toimub kaevandustegevus;*
- *maapõue seisundit ja kasutamist mõjutava tegevuse korraldamisel tuleb tagada arvelevõetud maavara kaevandamisväärsena säilimine ja juurdepääs maavaravarule. Püsiva iseloomuga tegevus on põhimõtteliselt lubatav, kui kavandatav tegevus ei halvenda maavaravaru kaevandamisväärsena säilimise või maavaravarule juurdepääsu osas olemasolevat olukorda;*
- *aladel, mis kattuvad maardlatega, kuid mida ei ole maavara väljamise (mäetööstusmaa) eesmärgil seni kasutusse võetud ning mida ei ole maakonnaplaneeringus käsitletud kaevandamiseks perspektiivsena, määratlemine mäetööstusmaana on võimalik pärast maavara kaevandamise loa taotlemist ja selle saamist õigusaktidega sätestatud korras.*

Ala jääb ka rohevõrgustiku alale, mistõttu tuleb tagada vastuolude vältimiseks selle terviklikkus, muuhulgas rakendada leevendavaid meetmeid.

Üleriigiline planeering

Üleriigilises planeeringus "Eesti 2030+" on maavarade kaevandamise kohta märgitud järgmist:

1. Eestis on viimastel aastatel rohetaristu määratlemisel ära tehtud suur töö – maakondade teemaplaneeringu „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused” üheks alateemaks oli rohevõrgustik. Võrgustiku ja selle osiste piire ja kasutustingimusi on täpsustatud valdade hiljem kehtestatud üldplaneeringutes. Rohevõrgustiku kavandamisel kasutati Eestis integreeritud lähenemist, kuivõrd võrgustiku toimimist vaadeldi koos asustuse ja tehnilise taristuga, et leida konfliktikohad ja pakkuda lahendusi rohevõrgustiku sidususe tagamiseks. Seega on rohevõrgustik planeeringuline meede, mis parandab loodushoiu olukorda ja kestliku arengu võimalusi. Sellist tasakaalustatud vaatenurka tuleb tehnilise taristu planeerimisel ja maavarade kaevandamisel rakendada ka edaspidi;
2. „-/ Kui rohevõrgustiku tuumaladele kavandatakse suuri, riigi toimimiseks vajalikke objekte, tuleb tagada tuumalasisene ja tuumaladevaheline sidusus. Maavarade kaevandamisel tuleb see tagada rekultiveerimise või asendusvalade leidmise kaudu.“;
3. Üleriigiline planeering ei käsitle väga põhjalikult maavaradega seonduvat ega liivakarjääre

spetsiifiliselt. Tuuakse välja hetkeolukord.

Lähtudes üleriigilise planeeringu üldisest iseloomust, ei ole tegevus sellega vastuolus.

Kohaliku omavalitsuse seisukoht

Setomaa Vallavolikogu on 31.10.2024 otsusega nr 24 nõustunud Ulitina II liivakarjäärile keskkonnaloa väljastamisega. Seda järgmistel tingimustel, et materjali vedaja peab tagama Kaasiku maaüksuse katastritunnusega 93401:008:0470 ja Voogu maaüksuse katastritunnusega 73201:001:1298 juurdepääsutee 9340208 Ulitina-Metsalaane tee korrasoleku ja tolmutõrje alates mahasõidust riigimaanteest 18106 Saatse-Petseri tee 350 meetri ulatuses.

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade (nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik) kasutamine

Tegemist on uue karjääride rajamisega metsamaastikku. Ressursina kasutatakse täiteliiva.

Ulitina II liivakarjääri töötamine ei piira ümbruskonna metsade hooldamist ja kasvatamist, välja arvatud konkreetne karjäärialala. Takistusi ei ole ka põllumaade kasutamisele.

Karjääri looduslik mitmekesisus on seotud seal esinevate liikidega, kes kaevandamist ja selle mõjusid taluvad. Alal esinevatest kaitstavatest loodusobjektidest on ülevaade antud ptk 3.1.1 osas „Looduskaitse objektid“.

Planeeringudokumentide kohaselt on tegemist rohelise võrgustiku alaga. Sellele viitab ka ala kohta teada olevad metsa takseerandmed: lõunapoolsel lahustükil esineb mitmekesine mets, mis valdavalt on männik üksikute kaskedega. Metsavanus on varieeruv, kuid esineb palju üle 100 a puid. Selline ala on elustikule oluline elupaik. Põhjapoolsem lahustükil on hiljuti teostatud lageraie, tegu on lageda alaga, mille väärtus seetõttu elustikule oluline ei ole.

Korrastamisel tuleb karjääri küljed kujundada nii, et oleks tagatud maa ohutu ja otstarbekas taaskasutamine ning maastiku üldilme oleks esteetiliselt vastuvõetav. Ala korrastatakse metsamaaks.

Kaevandamisel veetaseme alandamist (vee väljapumpamist ega ärajuhtimist) ei toimu ning varu väljatakse maksimaalses võimalikus mahus. Vett kui ressursi ei tarbita. Häiringute (müra, tolmu) leevendamiseks tuleb vajadusel kasutusele võtta vajalikud leevendusmeetmed, mis sätestatakse keskkonnaloa kõrvaltingimustes.

3.1.4. Tegevuse energiakasutus

Peamised energiatarbijad karjääri avamise järgselt on karjääris töötavad seadmed ja masinad. Energiat kulub ettevalmistustöödeks (piiride märkimine, kõrghaljastuse eemaldamine, katendi eemaldamine), maavara kaevandamiseks ja kaevisse laadimiseks transpordivahenditele. Juurdepääsu tee on olemas, kuid see vajab rekonstrueerimist, tugevamaks ehitamist, et see

kannaks rasketehnikat. See kulutab lisaenergiat.

3.1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Maavara kaevandamisega mõjutatakse alati suuremal või vähemal määral looduskeskkonda. Ulitina II liivakarjääris kaevandamisel on peamisteks keskkonda mõjutavateks teguriteks maastikupildi visuaalne muutumine, müra, õhusaaste (tolm). Teatud määral võib olla mõju ka pinna- ning põhjaveele.

Pinna- ja põhjavesi

Ulitina II liivakarjääri mäeeraldise lõunapoolsest lahustükist ca 360 m ja põhjapoolsest lahustükist ca 660 m kaugusele ida suunda jääb Moložva jõgi (Mustoja) (EELIS kood VEE1000100; üle 10 ha pindalaga ja üle 25 km² valgalaga veekogu).

Ulitina II liivakarjääri alal tehtud geoloogilise uuringu käigus 2024. aasta aprillis avati põhjavesi põhjapoolse lahustüki varu arvutuse alal kokku neljas uuringupunktis, maapinnast 0,7 – 6,3 m sügavusel. Põhjavee tase oli uuringu ajal ebaühtlane, olles sügavamal lahustüki põhjaosas (absoluutkõrgusel 54,6 – 56,2 m) ning madalamal lahustüki keskosas (absoluutkõrgusel 58,8 – 59,8 m). Veepeegel kopeerib valdavalt vettpidava kihi (saviliiva või saviliivmoreeni) reljeefi, kuid kasuliku kihi väljamisel stabiliseerub keskmine põhjavee tase pigem lahustüki äärealadel mõõdetud põhjavee tasemele. Seetõttu määrati keskmine põhjavee tase põhjapoolsel lahustükil absoluutkõrgusele 54,6 m.

Lõunapoolsel lahustükil avati 2024. aasta aprillis põhjavesi kõigis seitsmes uuringupunktis, lisaks avati 1976. aasta uuringu käigus põhjavesi ühes puuraugus. Põhjavee tase uuringupunktides asus maapinnast 2,7 – 18,0 m sügavusel. Põhjavee tase oli lõunapoolsel lahustükil pigem ühtlane, asudes absoluutkõrgusel 58,0 m kuni 62,0 m, kõige sügavamal avati põhjavesi 1976. aasta uuringu käigus (absoluutkõrgusel 54,8 m). Kuna kõige enam mõõdetud veetasemeid jäi vahemikku 58,0 – 58,6 m vahemikku, siis nendele andmetele tuginedes määrati keskmine põhjavee tase lõunapoolsel lahustükil absoluutkõrgusele 58,5 m.

Taotluse alaga hõlmatud maavara paikneb seega ülevalpool keskmist põhjaveetaset.

Maavara kaevandamine karjääris avaldab mõju pinna- ja põhjavee tasemele ning piirkonna veere-žiimile sh kaevudele eelkõige siis, kui põhjavee tasemest allpool oleva maavara kaevandamisel alandatakse (pumbatakse vett välja ja/või suunatakse kraavide abil isevoolselt suublaks olevasse veekogusse) karjääris veetaset või veetase alaneb väljatava maavara mahu arvel.

Keskkonnaameti hinnangul puudub tegevusel negatiivne mõju, kuna põhjaveetaset ei muudeta, vee väljapumpamist või ärajuhtimist ei toimu. Mõju pinnavee tasemele ja liikumisele ei ole eeldada. Seega puudub kaevandamisel mõju veetasemele.

Seetõttu ei ole eeldada tegevusel mõju lähimale veekogule, Mustojale.

Tegemist on hajaasustusega. Karjääri alal olemasolev asustus puudub. Lähimad elamud jäävad Ulitina II liivakarjääri mäeeraldisest põhja-kirde poole ja seda kaugemal kui 1,35 km. Lähim puurkaev asub kaugemal kui 2 km.

Mõju elanike veetarbimisele ei ole eeldada piisava vahemaa tõttu. Kuna ei ole oodata mõju vee kvaliteedile ega veetasemele puudub vajadus otseselt vee seireks.

Katendi koorimise tõttu suureneb kogu alal otse põhjavette infiltreeruva vihmavee osatähtsus. Alalt eemaldatakse mullakiht, mis täidab olulist osa sademevee sidumisel. Kui enne katendi eemaldamist osa sademeveest omastavad taimed ja osa mullas seotud veest aurustub, siis kasvukihi eemaldamisel on karjäärialal infiltratsioon kiirendatud ja suurem kogus sademeveest jõuab põhjavette. Sellel tegevusel võib teatud määral mõju põhjaveele olla, kuid liiva ja kruusa filtreeriva omaduse tõttu ei ole see eeldatavalt oluline, kui karjääris toimetamisel peetakse kinni ohutusnõuetest ja reostuste ohtu minimeeritakse.

Maa- ja Ruumiameti geoportaali kaardirakenduse (Eesti põhjavee kaitstuse kaardi 1:400 000) järgi jääb mäeeraldis keskmiselt kaitstud põhjaveega alal, kus põhjavesi on looduslikult keskmiselt kaitstud maapinnalt lähtuva punkt- või hajureostuse suhtes.

Taotletava karjääri võimalik mõju põhja- ja pinnaveele on seotud kaevandamiseks kasutatavate seadmete avariiolekordadega. Kõige tõenäolisem mäeeraldisel toimuda võiv õnnetusjuhtum on seotud õli või kütuse lekkega. Karjäärimasinate avariiolekordade ennetamiseks tuleb neid perioodiliselt kontrollida ja kohapeal neid mitte hooldama või äärmisel vajadusel tegema seda selleks ette nähtud hooldusplatsil, kus peavad olema olema õli kogumise ja tõrje vahendid. Võimalike rikete ning avariide tagajärjel tekkiva kütuse- või õlireostuse likvideerimiseks peab karjääris olemas vajalikus koguses absorbenti (näiteks turvas, saepuru või sünteetilised absorbendid), millega saab tekkinud reostuse kokku korjata. Leevendusmeetmete õigeaegsel rakendamisel on võimalik pinna- ja põhjavee reostamist vältida. Võimaliku keskkonnamõju minimaliseerimiseks jälgitakse ohutustehnika ja keskkonnaohutuse reegleid. Mäetöödel välistatakse pinnase ja vee reostumine. Karjääris töötava seadme tehnilise rikke korral, mille tulemusena võib pinnas saastuda, tuleb reostatud pinnas koheselt eemaldada. Masinate tehniliste rikete vältimiseks tuleb kasutada kaasaegset ja ohutusnõuetele vastavat tehnikat. Töid korraldatakse tööohutusjuhendite ja normdokumentide nõuete kohaselt. Avariide likvideerimise viisid planeeritakse põhjalikumalt kaevandamise projektis.

Eelduslikult ei kasutata kaevandamistööl keskkonnaohtlike ja mürgiseid aineid, mistõttu on oht (vee)keskkonna reostumiseks keskkonnaohtlike ainetega minimaalne.

Eeltoodu kokkuvõtteks, kaevandamise lubamine taotletud ulatuses eeldatavalt ei mõjuta oluliselt piirkonna kaeve ega veerežiimi. Kaevandamisel, kaevise laadimisel või masinate hooldamisel ja tankimisel tuleb naftasaaduste pinnasesse ja põhjavette sattumise võimalus minimeerida. Kaevandamisel tuleb kasutada vaid korrasolevat kaevandamistehnikat ning tehnika hooldamist ja remonti tuleb teha vaid selleks kohandatud alal.

Müra

Tegevusega kaasneva müra levik ümbruskonda sõltub kasutatavast tehnikast, tööprotsessidest ja ümbritsevatest keskkonnatingimustest. Kaevandamise käigus tekib müra peamiselt kahest allikast: transpordimüra ja kaevandamise käigus masinate poolt tekitatav müra. Välisõhus leviva müraga seonduvat reguleerib atmosfääriõhu kaitse seaduse §-d 55-66 ja keskkonnaministri 16.12.2016 määrus nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ (edaspidi *määrus nr 71*).

Punktmüraallikatel (karjääris töötavad masinad nt ekskavaator, rataslaadur, kallurauto) on olulisimaks parameetriks nende tekitatav helivõimsustase. Helivõimsustase on akustiline energia, mida allikas kiirgab. Müratase ehk helirõhutase on helivõimsustaseme ja kauguse funktsioon, mis tähendab, et müratase mingis punktis sõltub allika ja vastuvõtja vahelisest kaugusest ning allika helivõimsustasemest. Täismassiga 12 t ja raskemate veokite müratase on ca 84-95 dB, rataslaaduritel ja ekskavaatoritel ca 100-109 dB. Karjääris enim kasutatav masin on ekskavaator, abimehhanismidena kasutatakse vajadusel ka rataslaadurit.

Transpordi (joonmüraallikate) puhul on olulisimaks parameetriks liiklussagedus, millest sõltub transpordivahendite müraemissioon keskkonda. Mida suurem on liiklussagedus, seda suuremaks ja ühtlasemaks kujuneb müratase teede lähiümbruses. Lisaks liiklussagedusele mõjutab transpordi puhul müra teket ka teekate (asfalt, kruuskate), liikumiskiirus ja raskete sõidukite osakaal.

Ümbruskonnale kõige häirivamat müra tekitab katendi koorimine karjääri avamisel. Loodusliku materjali töötlemiseks kasutatakse tavapäraselt mobiilset purustus-sorteerimissõlme.

Vastavalt määrusega nr 71 kehtestatud piirväärtustele tohib elamutega piirkonnas (II kategooria elamuala) olla tööstusmüra piirtase päeval 60 dB ja öösel 45 dB. Piirtase on näitaja, mis üldjuhul iseloomustab rahuldavaid akustilisi tingimusi ja mida kasutatakse olemasoleva olukorra hindamisel, kusjuures olemasolevatel aladel ja ehitistes ei tohi müra ületada piirtaset.

Maavara kaevandamise, töötlemise ja transportimisega kaasneb müra, mida tekitavad karjääris töötavad kaevandamismasinad. Ekskavaatori, kopplaaduri ja kallurite müratase jääb vahemikku 90-110 dB, purustus-sõelumissõlme müratase kuni 110 dB piiresse. Tööpäeva keskmisena jääb müratase eelpool märgitud piiridest väiksemaks, sest masinad ei tööta pidevalt täisvõimsusel. Ümbruskonnale kõige häirivamat müra tekitab katendi koorimine karjääri avamisel, järgnevatel mäetöödel asuvad töötavad masinad katendivalli varjus ja karjäärisüvendis, mis hinnanguliselt vähendab mürataset kuni 10 dB võrra.

Põhikaardi andmetel asub lähim elamumaa (II kategooria ala, olemasolev õuemaa) Ulitina II liivakarjäärist ca 1,35 km kaugusel. Seletuskirjas toodud arvutuste kohaselt on elamule lähimas karjääri osas töötamisel arvutuslik maksimaalne müratase avamaastikul lähima elamu juures alla 60 dB ehk umbes 22 dB (mitme masina koostöötamisel).

Arvutuslik tase vastab määrusega kehtestatud piirnormidele ning seega ei ole põhjust arvata, et

Ulitina II liivakarjääris kaevandamine põhjustaks ülenormatiivse müra levimist õuealadele. Arvutuses ei ole muuhulgas arvestatud müra levikut tõkestavate elementidega ega muude looduslike tingimustega, mistõttu on arvutuses tegu mõnevõrra ülehinnatud müratasemega. Eelnevat arvestades on mürahäiring vähetõenäoline ja kaevandaja saab vajadusel müra leviku piiramiseks sihipäraselt rajada uusi katendivalle lisaks olemasolevatele või tehes (olemasolevaid) kõrgemaks. Valdavas osa ilmakaartest on karjääri ala piiratud metsaga, mis on samuti müralevikut takistav faktor.

Tegelik olukord võib siiski arvutuslikust erineda. Keskkonnaloa omajal tuleb tagada seadusega kehtestatud piirnormidest kinnipidamine ning võtta kasutusele kõik võimalikud meetmed mürahäiringu tekke ja leviku vähendamiseks.

Kõrvaltingimuse sõnastust võidakse täpsustada keskkonnaloa andmise korralduses.

Osakesed (tolm)

Liiva ja kruusa kaevandamisel on võimalikeks osakeste ehk tolmu allikateks maavara ammutamis- ja laadimisprotsessid ning toodangu väljaveoga seotud transport. Osakeste eraldumine mäeeraldisel toimuvatest tööprotsessidest sõltub kaevandamise tehnoloogiast, kaevise kohapealsest töötlemisest kui ka ilmastikutingimustest (tuul, sademed jne). Transpordil kaasneb tolmu eraldumine kruuskattega teedel liiklemisel transpordivahendite (eriti raskeveokite) ratastelt ning lahtistelt koormatelt. Veose katmise nõuded on toodud liiklusseadustikus ja selle alamaktides.

Looduslikult on kaevandatav liiv niiske ega põhjusta märkimisväärse õhusaaste tekkimist. Keskkonnaministri 14.12.2016 määruse nr 67 „Tegevuse künnisvõimsused ja saasteainete heidete künniskogused, millest alates on käitise tegevuse jaoks nõutav õhusaasteluba“ (edaspidi *määrus nr 67*) ja selle lisa 1 kohaselt on õhusaasteluba vaja, kui tegevuse käigus eraldub ühe aasta jooksul atmosfääri osakesi (PM_{SUM}) enam kui 1 tonn. Taotluse seletuskirjas toodud arvutuste kohaselt õhusaasteluba vaja ei ole, kuna osakeste summaarne heitkogus ei ületa määruses nr 67 sätestatud künniskogust.

Seletuskirja kohaselt Ulitina II liivakarjääri keskmise aastamäära (68 tuh m^3) kaevandamisel on tahkete osakeste summaarne heitkogus ~0,073 t/a ning keskkonnaministri 14.12.2016 määruses nr 67 toodud künniskoguseid kaevandamistegevuse käigus ei ületata. Lubatav maksimaalne aastane kaevandamise määr on 81 tuh m^3 .

Karjääris töötavad ekskavaatorid/kopplaadurid ning materjali väljaveol kasutatavad kallurautod eraldavad õhku heitgaase, mille tase ei tohi ületada lubatud piirmäärasid. Tehniliselt korrasoleva kaevandamistehnika kasutamisel heitgaasid hajuvad ning nendes esinevate saastekomponentide sisaldus on võrreldav igapäevakasutuses olevate mehhanismide (veokid, põllumajandusmasinad jmt) poolt eraldatavate kogustega. Veokite heitgaaside piirväärtused on kehtestatud valmistaja tehase poolt ning neid kontrollitakse masinate tehnöölevaatusel. Transpordil tekkivad tolmu heitkogused sõltuvad liiklusintensiivsusest, kasutatavate masinate massist ja sõidukiirusest, teede peente osakeste sisaldusest, tee laiusest ja tööajast.

Tolmu tekib laadimisprotsessi käigus materjali kukkumisel kallurisse, purustisse või puistangusse. Osakesi tekib ka karjäärialal töötavate masinate ümbruses, kuid nende levik on lokaalse iseloomuga. Kaevandamismasinate poolt tekitatava tolmu hulk on väike, sadestudes praktiliselt õhkutõusmise koha lähedale. Kaugemale võib levida tolmu toodangut vedavatest kallurautodest, kuna nende kiirus on suurem. Kallurid tõstavad tolmu nii karjäärisisestel- kui ka väljaveoteedel. Arvestades, et veokite liikumiskiirus on karjäärides piiratud (tavaliselt kuni 30 km/h) ning karjäärisisesed veoteed on lühikesed ja järskude tõusudega, siis ei saa sõidukid suurt kiirust arendada. Töötavates karjäärides tehtud vaatluste järgi võib hinnata, et transpordi tõttu tekkiv õhusaaste võib levida lagedal maastikul keskmise tuulega 200-250 m kaugusele.

Vältimaks liigset tolmuteket ümbritsevale maastikule ning minimeerides mõjusid looduskeskkonnale, tuleb tegevusega arvestada järgmist tingimust:

- *Karjääri tegevusega seonduva õhusaaste leviku piiramiseks tuleb kaevandamise ja vedude perioodil kuival ajal, kui ööpäeva keskmine välistemperatuur on üle $+5^{\circ}\text{C}$, niisutada karjäärisiseseid teid ja platse. Kui kaevandamist (maapõueseaduse § 6 alusel) ei toimu, ei ole kohustust teid kasta.*

Kõrvaltingimuse sõnastust võidakse täpsustada keskkonnaloa andmise korralduses. Kõrvaltingimuse korrektsel täitmisel ei ole eeldatavalt ette näha osakeste ülenormatiivse kontsentratsiooni teket ja levikut väljapoole mäeeraldise teenindusmaa piire. Ülenormatiivse tolmu kontsentratsiooni levimine mäeeraldise piiridest välja võib juhtuda ekstreemumitel ehk halbade tingimuste kokkulangemisel (suur tuulekiirus, kuivad tingimused, tööesi on vahetult mäeeraldise piiril). Keskkonnaloa omajal tuleb võtta kasutusele kõik võimalikud meetmed häiringute vähendamiseks.

Valgus, soojus, kiirus ja lõhn

Valgus-, soojus-, kiirus- ega lõhnareostust tegevusega ümbruskonnale eeldatavalt ei kaasne. Liiva kaevandamisega selliseid mõjusid ei teki või on need ebaolulise suurusega.

Vibratsioon

Lähtuvalt töötervishoidu käsitlevatest õigusaktidest on karjääris töötavale tehnikale kehtestatud vibratsiooni piirnormid juba valmistajatehases. Karjääris töötav tehnika peab vastama kehtestatud normidele. Ulitina II liivakarjääris ei viida läbi lõhkamisi, seega vibratsiooni tekkimist kavandatava tegevuse elluviimisel ette näha ei ole.

3.1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Jäätmeseaduse § 7¹ lõike 1 kohaselt loetakse kaevandamisjäätmeteks jäätmed, mis on tekkinud maavarade uuringute, maavarade kaevandamise, rikastamise ja ladustamise ning kaevandamise töö tulemusena. Selle kohaselt võib mäeeraldisel kirjeldatud tegevuse tulemusel kaevandamisjäätmeteks kvalifitseerida kooritud katendit.

Taotluse kohaselt korrastatakse metsamaaks. Korrastamiseks mittevajalik katend võõrandatakse. Kaevandamise ajal on katendivallid efektiivsed müra- ja tolmutõkked. Eelnevale tuginedes ei ole antavale keskkonnaloale jäätmete eriosa lisamine vajalik.

Karjäärialale on keelatud prügi ladustada. Keskkonnale ohtlikud jäätmed tuleb koguda teistest jäätmetest eraldi (määrdeõlid, pliiakud, patareid, õlised kaltsud jms) ja käidelda nõuetekohaselt (viia jäätmejaama vms).

3.1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Kaevandamisel tuleb rangelt jälgida, et ei satuks kütust või õli pinnasesse. Mäetöödel on potentsiaalseteks reostusallikateks karjääri mäemasinate tehnilised avariid. Selle tulemusel võib pinnasesse sattuda diiselkütust ja/või määrdeaineid, millega võidakse saastada nii pinnast kui ka vett. Selle vältimiseks tuleb pidevalt jälgida masinate tehnilist seisundit ning planeerida karjääri projektis avariide likvideerimise viisid. Tuleb tagada kütte- ja määrdeainete pinnasesse sattumise vältimiseks ettenähtud kaitsevahendite olemasolu ja korrashoid. Remontimine peab toimuma selleks ettenähtud kohtades. Võimaliku tekkinud reostuse likvideerimiseks peab olema karjääris töötajatel teada kindel tegevusplaan.

3.1.8. Tegevuse seisukohast asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide oht, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide oht teaduslike andmete alusel

Tegevuse seisukohast asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide oht puudub.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1. Olemasolev ja planeeritav maakasutus ning seal toimuv või planeeritav tegevus

Ülevaade olemasolevast maakasutusest ning planeeritavast maakasutusest, ja tegevusest on antud ptk-s 3.1.1. Ulitina II liivakarjääri mäeeraldis ja selle teenindusmaa asub kahe lahustükina Võrumaal Setomaa vallas Pattina külas Orava metskond 23 (katastriüksuse tunnus 93401:008:0453, sihtotstarve maatulundusmaa 100%, pindala 203,62 ha). Taotletava Ulitina II liivakarjääri mäeeraldise põhjapoolse lahustüki pindala on 2,86 ha ja lõunapoolse lahustüki suurus 9,32 ha (kokku 12,18 ha). Taotletava mäeeraldise teenindusmaa põhjapoolse lahustüki pindala on 3,71 ha ja lõunapoolse lahustüki pindala on 10,57 ha (kokku 14,28 ha).

Tegemist on uue karjääri rajamisega ning maakasutus mäeeraldisel muutub kaevandamise perioodil. Ajalooline maakasutus on taastatav ala korrastamisega metsamaaks.

3.2.2. Alal esinevad loodusvarad (sh maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime)

Alal esinevatest loodusvaradest on toodud ülevaade eelhinnangu punktis 3.1.1. Kaevandatav varu on plokk 3 aT alal 88 ja plokk 4 alal 869 tuh m³ (kokku 957 tuh m³).

Ulitina II liivakarjääris on kaevandatavat varu kokku umbes 597 tuh m³ (ehitusliiv, ehituskruus, täiteliiv). Kavandatud on selle varu ammendamine 15 aastaga (keskmise aastamäär 68 tuh m³). Alal olev katend (sh muld) eemaldatakse ja kasutatakse hiljem ala korrastamiseks või võõrandatakse.

Liiv ja kruus looduses ei taastu, mistõttu on tegemist taastumatute loodusvaradega ning puudub looduskeskkonna vastupanuvõime. Kaevandamise käigus muutub kaevandatava ala maastik ja looduslik mitmekesisus täielikult. Maakasutus taastatakse kaevandamise lõppemisel.

Ala valdavas osas metsamaa, kus looduslik mitmekesisus on suhteliselt kõrge. Seda on vähendatud piirkonnas tehtud lageraietega. Pärast varude ammendumist taastatakse ala uuesti metsamaaks ning endine elurikkus saab taastuda (seda küll pikema ajaperioodi jooksul).

3.2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasustusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Maavara kaevandamisega kaasneb mäeeraldise piires mäetööde käigus maastiku muutus ja olemasoleva taimkatte hävimine. Planeeritav tegevus sarnaneb oma olemuselt ehitustegevusega. Nagu iga ehitustegevusega, võib ka maavara kaevandamisega kaasneda keskkonnahäiringuid. KeÜS § 3 lõike 1 kohaselt on keskkonnahäiring inimtegevusega kaasnev vahetu või kaudne ebasoodne mõju keskkonnale. Keskkonnalooga lubatud tegevusega kaasneda võivateks peamiseks keskkonnamõjudeks on kaevandamise tehnoloogilise protsessi ja transpordiga kaasnev müra ja osakeste heide välisõhku ning mõju maastikule ja maakasutusele.

Kaevandamistegevusega kaasneda võiva osakeste heitme või müra häiringu mõju ei ulatu kaevandamistegevuseks kasutatavale tehnoloogiale õigusaktidega seatud tehnilistest piirangutest ja väljatava maavara looduslikust niiskusest tulenevalt eeldatavalt kaugemale kui 250-300 m. Kuivema ilma korral, avamaal võib toodangu transportimisel välisõhku paiskuv osakeste kogus tugevama tuule korral kanduda ka mainitust kaugemale. Selliste olukordade vältimiseks seatakse keskkonnaloale kõrvaltingimused asjakohaste leevendusmeetmete rakendamiseks.

Kaevandamistegevus toob endaga kaasa maastiku pikaajalise või püsiva muutumise. Samas on näiteks majanduslikust aspektist oluline ka taastumatute maavarade jätkusuutliku kasutamise tagamine. Karjääri töötamise jooksul looduslik mitmekesisus paratamatult vaesub. Pikemas perspektiivis see taastub.

Keskkonnaametile teadaolevalt ei esine taotletava karjääri mõjupiirkonnas alasid, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid oleks ületatud või võidakse ületada. Karjäär ei asu tiheasustusalal ning sellel puuduvad kultuurimälestiste registrisse kantud kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alad.

Kultuuripärand ja kultuurimälestised

Lähim kultuurimälestis jääb 2,7 km kaugusele (põhjapoolsest lahustükist), selleks on ohvrikoht „Saate õigeusu kirik“ registrikoodiga 23874. See vahemaa on piisav, et negatiivsed mõjud välistada. Sellel alal tegevusi ei ole kavandatud, nii kaugemale erinevad mõjutegurid ei ulatu.

Lähim kultuuripärandi objekt on Maa- ja Ruumiameti kaardirakenduse alusel 370 m põhjapoolsest lahustükist põhjapool asuv talukoht. Mõju sellele objektile ei ole eeldada. See jääb piisavalt kaugemale, kuhu mõjutegurid ei ulatu. Talukoht on hävinud. Objekt jääb olemasoleva tee äärde, kuid kasvav transport ei ole eelduslikult nii tugeva mõjuga, et negatiivsed tegurid avalduksid.

Looduskaitse

Taotletaval mäeeraldisel looduskaitseks objektid looduskaitseaduse (LKS) § 4 tähenduses puuduvad.

Ulitina II liivakarjääri mäeeraldisel teenindusmaa piires ei asu Natura 2000 linnu- ega loodusalasid ega looduskaitsealasid.

Võimalikus mõju alas, s.o 300 m ulatuses ei ole teada ühegi kaitsealuse liigi esinemist.

Lähim kaitstav ala on Ulitina metsise püsielupaik (EELISE kood KLO3000476), mis jääb 800 m kaugusele. Lähim kaitsealuse liigi elupaik on lõunapoolsest lahustükist 300 m kaugusel asuv kuradi-sõrmkäpa (*Dactylorhiza maculata*) elupaik (EELISE kood KLO9344459).

Mõju kaitsealustele liikidele ei ole eeldada piisava vahemaa tõttu ning ka tulenevalt asjaolule, et veerežiimi ei muudeta. Metsisele negatiivset mõju ei ole eeldada, kuna püsielupaik on piisavalt kaugel ja alani jõudev müra on tõenäoliselt loodusliku fooniga samal tasemel. Lisaks töötab karjäär päevasel ajal ning metsise mänge eelduslikult ei mõjuta.

Mõju Natura 2000 aladele

Lähim Natura 2000 ala on Mustoja loodusala (RAH0000234), mis jääb kaugemale kui 5 km. Mõju loodusalale ei ole. Mäeeraldisel ning loodusala vahel on piisav vahemaa, et välistada objektiivselt kaevandamisega seotud tegurite jõudmist alale. Nende alade vahele jääb suures osas metsamaa, mis on näiteks tolmu- ja müralevikut takistavate omadustega. Veerežiimi muutusi ei esine ulatuses, mis võiks Natura 2000 alasid negatiivselt mõjutada. Mõju ei ole eeldada ka transpordi kasvust, kasutatakse olemasolevaid teesid kehtivate normidega kooskõlas.

Seega negatiivne mõju Natura 2000 aladele on välistatud objektiivsetel kaalutlustel.

Mõju maastikuilmele, rohelinele võrgustikule

Maastikupildi visuaalne muutumine on maavara kaevandamise juures paratamatu ning selle mõju on leevendatav ala kaevandamisjärgse korrastamisega, mis tulenevalt seadusandlikust korrast on kaevandajale kohustuslik. Karjääriala korrastatakse kaevandamise järgselt metsamaaks. Seega muutub maastikuilme ajutiselt, korrastamisel ajalooline maakasutus taastatakse.

Rohelisele võrgustikule on mõju samuti ajutine, kuna endine olukord taastub (pikema ajaperioodi jooksul). Karjääriala pindala metsamaastikus on väike, mistõttu ulatuslikku takistust loomade liikumisele ei teki. Piirkond on hajaasustusega ning hetkel takistusi loomade liikumisele ei esine. Karjääride vahel on piisav vahemaa, et loomad saavad liikude ümber karjääri. Antud juhul on mõju sarnane nagu lageraie lankide mõju metsa elustikule.

Minimeerimaks mõjusid loomade liikumisele seab Keskkonnaamet järgmised tingimused:

- *kaevandamise käigus tekkivate vallide nõlvad peavad olema seal liikuvate loomadele jaoks ohutud ja kui vallid on seal liikumiseks liiga kõrged või järsud tuleb nende vahele jätta läbipääsukoridorid, et oleks tagatud loomadele ümberpääs;*
- *mäeeraldise ümber on keelatud rajada piirdeaedu, mis loomade liikumist takistavad;*
- *vähendamaks mõju elurikkusele, tuleb võimalusel lindude pesitsusaegse häirimise vältimiseks raadamistööd läbi viia väljaspool üldist lindude pesitsusperioodi. Üldine lindude pesitsusrahu on 15.03-31.07.*

Lisaks seadis Keskkonnaamet tingimuseks, et töödega tuleb minimeerida tolmuteket, et vähendada negatiivset mõju ümbritsevale metsamaastikule (rohelinele võrgustikule).

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

KeÜS § 23 lõige 1 sätestab, et igaühel on õigus tervise- ja heaoluvajadustele vastavale keskkonnale, millega tal on oluline puutumus. Lõike 2 kohaselt on oluline puutumus isikul, kes viibib tihti mõjutatud keskkonnas, kasutab sageli mõjutatud loodusvara või kellel on muul põhjusel eriline seos mõjutatud keskkonnaga. KeÜS § 3 lõike 1 kohaselt on keskkonnahäiring ka selline ebasoodne mõju keskkonnale, mis ei ületa arvulist normi või mis on arvulise normiga reguleerimata. Siiski tuleb võimaliku keskkonnahäiringu tekkimist võimalusel ennetada ning kui see pole võimalik, võtta kasutusele leevendusmeetmed. Keskkonnaloa omanikul on kohustus hüvitada kaevandamisega tekitatud kahju sõltumata oma süüst (MaaPS § 93 lõige 1).

Ulitina II liivakarjääris kaevandamisel on peamisteks keskkonda mõjutavateks teguriteks maastikupildi visuaalne muutumine, müra, õhusaaste ja võimalik mõju põhjaveele.

Ümbruskonna maad (mis ei ole hõlmatud kaevandamisega) on valdavalt kasutuses maatulundusmaana – põllu- ja metsamaana, läheduses asub ka elamumaid ja majapidamisi.

Tegemist on hajaasustusega. Ulitina II liivakarjääri töötamine ei piira otseselt ümbruskonna põllumaade kasutamist ega metsa hooldamist ja kasvatamist. Lähim elamu jääb mäeeraldisest 1,35 km kaugusele. Muud elamud jäävad kaugemale.

Lähipiirkonnas suurtööstuseid teadaolevalt ei ole.

Karjääri avamisega maastikupilt muutub, kuid see on taastatav ala korrastamisega.

Masinatest lähtuvat mürataset vähendab lisaks loomulikule heli neeldumisele kaevandamise käigus tekkiv süvend, kus masinad asuvad. Karjääris on müra summutavateks täiendavateks teguriteks karjääri seinad ja katendist vallid. Ulitina II liivakarjääri keskkonnaloale kavandatakse lisada mitmeid kõrvaltingimusi, mille täitmine eeldatavalt tagab, et tekkida võivad keskkonnahäiringud on minimaalsed ja leevendatavad (loetletud punktis 3.1.5).

Maavara kaevandamisel tekkiv tolmu kogus on minimaalne tulenevalt liiva looduslikust niiskusest. Transpordil tekkiva õhusaaste vältimiseks tuleb karjäärisiseseid teid regulaarselt niisutada või töödelda vastavate vahenditega. Väljaspool mäeeraldist ja selle teenindusmaad asuvate avalikus kasutuses olevate teede korrashoiu eest vastutab tee omanik, sõlmides vajadusel selleks vajalikke kokkuleppeid teed kasutada soovivate isikutega. Õhusaaste tekkimise ja leviku vähendamise eesmärgil kantakse keskkonnaloale asjakohased kõrvaltingimused (loetletud punktis 3.1.5).

Kaevandamise lubamine taotletud ulatuses ei halvenda väljakujunenud põhjavee režiimi, kuna kaevandamise käigus põhjaveetaset ei muudeta ning väljapumpamist ei toimu. Võimalik mõju põhja- ja pinnaveele on seotud kaevandamiseks kasutatavate seadmete avariilukordadega. Kuna kasutatav tehnika sisaldab ja kasutab töötamiseks määrdeaineid ja kütust, siis on võimalik, et esineb nende lekkeid. Kasutades tehniliselt korras seadmeid ja neid regulaarselt hooldades, on lekete tõenäosus väike ja lekked kiiresti avastatavad. Samas avariilukorra tekkimise tõenäosus ei ole suurem, kui mõnes teises rasketehnikaga seotud tegevusalal (nt põllumajandus).

Kõige tõenäolisem pinnase kvaliteeti mõjutav avarii on diiselkütuse või õli leke masinatest, mis kaevandamistööde käigus võib juhtuda. Reostuse vältimiseks tuleb rangelt jälgida, et kaevandamis- ja laadimiskohtades ei satuks diiselkütust ega määrdeõli karjääri põhja. Seadmete tankimine ja hooldus peab toimuma väljaspool karjääri või selleks spetsiaalselt ettevalmistatud platsil, mis on varustatud õlitõrje vahenditega. Õnnetuse kohas tuleb reostunud pinnas kiiresti eemaldada ja anda üle vastavat litsentsi omavale jäätmekäitlusasutusele.

Tasakaalu hoidmine inimeste heaolu ja kaevandamistegevuse vahel on oluline. Mõistetavalt võib tulenevalt iga indiviidi isiklikust tundlikkusest olla maavarade kaevandamisel ebasoodne mõju vaatamata võimaliku häiringu õigusaktides sätestatud normeeritud piiridesse jäämisel. Keskkonnaloale kõrvaltingimuste seadmise eesmärk on leevendada kaevandamisest tulenevaid häiringuid eluhoonete ümbruses ja õuealal ajal, mil väljakujunenud, valdavaks saanud tööaega silmas pidades viibivad elanikud kõige tõenäolisemalt kodus. Kuivõrd keskkonnaloa andmisest keeldumiseks pole alust, on otstarbekas kaaluda keskkonnaloale kõrvaltingimuste lisamist tekkida võivate keskkonnahäiringute vähendamiseks.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele

Eelnevast lähtudes võivad Ulitina II liivakarjääri mäeeraldisel kaevandamistegevusega kaasnevateks peamisteks mõjudeks olla müra ja mõju välisõhule ja maastikule. Põhjavee kvaliteeti ja taset ei mõjutata.

3.3.1. Mõju suurus, mõjuala ulatus, mõju ilmnemise tõenäosus ja aeg, mõju laad, tugevus, kestus, sagedus ja pöördumus

Keskkonnaamet käsitleb kavandatava tegevuse mõjualana Ulitina II liivakarjääri mäeeraldisel teenindusmaad ning ca 250-300 m ümber selle, kuna nii kaugele võib teoreetiliselt ulatuda müra- või tolmuhäiring. Arvutuslikult jäävad mõju suurused kehtestatud piirnormidesse, kuid vajadusel tuleb teostada kontrollmõõtmisi.

Kaevandamistegevusega kaasnevad häiringud avalduvad kaevandamise käigus keskkonnavalda kehtivusaja (15 aastat) jooksul. Perioodil, kui kaevandamist ei toimu, kavandataval tegevusel otseseid mõjusid ei ole v.a. visuaalne häiring.

Pärast kaevandamistegevuse lõppemist ning ala korrastamist lõpeb ka kavandatava tegevuse mõju. Eelhinnangu järelduste kohaselt ei teki kavandatava tegevuse elluviimisel olulist negatiivset keskkonnamõju, samas ümberkaudsetele elanikele tavapärasest mõnevõrra rohkem häiringuid (müra, õhusaaste) võib siiski tekkida. Siiski võib eeldada, et häiringute esinemine on leevendatav ja võimalik. Asjaõigusseaduse § 143 lõige 1 sätestab, et kinnisasja omanikul ei ole õigust keelata gaasi, suitsu, auru, lõhna, tahma, soojuse, müra, põrutuste ja muude seesuguste teiselt kinnisasjalt tulevate mõjutuste levimist oma kinnisasjale, kui see ei kahjusta oluliselt tema kinnisasja kasutamist ega ole vastuolus keskkonnakaitse nõuetega. Mõjutuste tahtlik suunamine naaberkinnisasjale on keelatud. Kaebuste korral tuleb häiringute intensiivsust mõõta ning vajadusel korraldada töö karjääris ümber.

3.3.2. Mõju piiriülesus

Riigipiiri ülest mõju ette näha ei ole, tulenevalt karjääri rajamisega seotud mõjudest ja nende võimalikust levikust. Riigipiir jääb 300-600 m kaugusele.

3.3.3. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Ümbruskonna maad on valdavalt kasutuses maatulundusmaana – peamiselt põllu- ja metsamaad. Tegemist on hajaasustusega. Tihedama asustusega alad jäävad oluliselt kaugemale. Lähipiirkonnas suurtööstuseid teadaolevalt ei ole. Olemasolevad karjäärid asuvad väljaspool võimalikku mõjuala (kaugemal kui 800 m).

Piirkonnas puuduvad tegevused, millega koosmõju eelduslikult tekiks. Materjali kasutatakse ehituse (taristu) valdkonnas.

Keskkonnaloa omanik peab siiski täitma kõiki asjakohaseid õigusaktides sätestatud nõudeid ja loale kantavaid kõrvaltingimusi ning tegema omalt poolt kõik võimaliku, vähendamaks tekkivate keskkonnahäiringute esinemist ning levimist.

3.3.4. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Ulitina II liivakarjääris kaevandamisega kaasneda võivaid keskkonnahäiringuid on pikemalt käsitletud käesoleva eelhinnangu punktides 3.1.5., 3.1.7 - 3.1.8., 3.2.3.-3.2.4 ja 3.3 ning siinkohal ei korrata. Eelhinnangus esitatud kaalutluste alusel kavandab Keskkonnaamet keskkonnahäiringute leevendamiseks lisada antavale keskkonnaloale järgmised asjakohased kõrvaltingimused:

- *karjääri tegevusega seonduva õhusaaste leviku piiramiseks tuleb kaevandamise ja vedude perioodil kuival ajal, kui ööpäeva keskmine välistemperatuur on üle +5° C, niisutada karjäärisiseseid teid ja platse. Kui kaevandamist (maapõueseaduse § 6 alusel) ei toimu, ei ole kohustust teid kasta;*
- *kaevandamise käigus tekkivate vallide nõlvad peavad olema seal liikuvate loomadele jaoks ohutud ja kui vallid on seal liikumiseks liiga kõrged või järsud tuleb nende vahele jätta läbipääsukoridorid, et oleks tagatud loomadele ümberpääs;*
- *mäeeraldise ümber on keelatud rajada piirdeaedu, mis loomade liikumist takistavad;*
- *vähendamaks mõju elurikkusele, tuleb võimalusel lindude pesitsusaegse häirimise vältimiseks raadamistööd läbi viia väljaspool üldist lindude pesitsusperioodi. Üldine lindude pesitsusrahu on 15.03-31.07.*

Vajadusel täpsustatakse keskkonnaloale kantavate kõrvaltingimuste sõnastust keskkonnaloa andmise korralduses.

3.4. Eelhinnangu järeldus

Eelhindamise tulemusena järeldab Keskkonnaamet, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju, kuna:

1. kavandatav tegevuskoht ei asu kaitstaval loodusobjektidel ega Natura 2000 võrgustiku alal ning kavandatava kaevandamisega eeldatavalt ei mõjutata ebasoodsalt kaitstavaid loodusobjekte ega Natura 2000 võrgustiku alasid;
2. eelhindamise tulemusena selgus, et leevendusmeetmete kasutamisel eeldatavalt ei ületata kaevandamisel piirmäärasid müra ja õhusaaste osas;
3. eelhindamise tulemusena selgus, et kaevandamine ei mõjuta väljakujunenud põhjaveerežiimi, kuna kaevandamine toimub olemasolevat veerežiimi muutmata ja reostuse teket tuleb hoolega vältida;
4. mäeeraldisel maastik kaevandamistööde käigus hävib, kuid see on kvalitatiivselt hiljem osaliselt taastatav maa-ala korrastamisega.

KeHJS § 11 lõike 8¹ kohaselt KMH algatamata jätmise otsus peab muu hulgas sisaldama asjakohaseid KeHJS § 6¹ lõike 1 punkti 6 alusel esitatud kavandatava tegevuse erisusi või keskkonnameetmeid muidu ilmnedavõiva olulise ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või ennetamiseks. Määruse nr 31 § 5 lõike 2 järgi, kui eelhinnangu järelduseks on kavandatava tegevuse KMH algatamata jätmise, esitatakse eelhinnangus põhjendatud juhul ettepanekud vajalikeks keskkonnameetmeteks.

KeHJS § 3³ lõike 1 järgi keskkonnameetmed on kavandatava tegevuse elluviimisega kaasneva ebasoodsa keskkonnamõju ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise ning põhjendatud juhul heastamise meetmed. Keskkonnameetmete hulka arvatakse ka keskkonnaseire. KeHJS § 3³ lõike 2 kohaselt peavad keskkonnameetmed, sealhulgas keskkonnaseirega jälgitavate näitajate liik ja seire kestus, olema proportsionaalsed kavandatava tegevuse iseloomu, asukoha ja mahuga ning eeldatavalt avalduva keskkonnamõjuga.

Keskkonnaseire määramisel ja tegemisel arvestatakse olemasoleva keskkonnaseirega.

Loa taotleja ei ole KeHJS § 6¹ lõike 1 punkti 6 alusel esitanud Keskkonnaametile teavet kavandatava tegevuse erisuste või võetavate keskkonnameetmete kohta, millega loa taotleja kavandab vältida või ennetada muidu ilmnedavõivat olulist ebasoodsat keskkonnamõju.

4. ÄRAKUULAMINE

Keskkonnaamet saatis KeHJS § 11 lõike 2² alusel 18.08.2025 kirjaga nr DM-129434-16 Ulitina II liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele koostatud keskkonnamõjude eelhinnangu ja KMH algatamata jätmise otsuse eelnõu seisukoha võtmiseks Setomaa Vallavalitsusele ja tutvumiseks AS-le Tariston, Maa- ja Ruumiametile, Politsei- ja Piirivalveametile ning Riigimetsa Majandamise Keskusele, seisukoha esitamise tähtajaga 18.09.2025.

Tähtaja jooksul ükski menetlusosaline arvamust ei avaldanud.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Siret Punnisk
juhataja
maapõuebüroo

Teadmiseks: Maa- ja Ruumiamet, Politsei- ja Piirivalveamet, Riigimetsa Majandamise Keskus, Setomaa Vallavalitsus

Marju Kuldmaa 513 8740
Marju.Kuldmaa@keskkonnaamet.ee